

TYÖELÄMÄ- JA TASA- ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2009 vp

Hallituksen esitys laiksi Koulutusrahastosta annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä huhtikuuta 2009 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi Koulutusrahastosta annetun lain 5 ja 6 §:n muuttamisesta (HE 42/2009 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Pekka Paaermaa, sosiaali- ja terveysministeriö

- varatoimitusjohtaja Anja Laatonen, Koulutusrahasto
- koulutus- ja työvoimapolitiittinen asiantuntija Jari-Pekka Jyrkänne, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- koulutuspoliittinen asiamies Simo Pöyhönen, Akava ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet:

- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- Suomen Yrittäjät ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Koulutusrahastosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytyksenä oleva työssäoloaika lasketaan työeläkelakien alaisten ansioiden

perusteella yrittäjän eläkelakia ja maatalousyrittäjän eläkelakia lukuun ottamatta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2009.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytyksenä on, että henkilö on ollut työ- tai virka-suhteessa suomalaisen työnantajaan viisi vuot-

ta ennen tutkinnon suorittamista. Vaadittu työssäoloaika on selvitetty Eläketurvakeskuksen ansiotyörekisteristä. Vuonna 2005 toteutetun työeläkelainsäädännön uudistamisen johdosta eläkettä ei enää lasketa työsuhdekohtaisesti, jonka vuoksi työssäoloaikoja ei ole vuoden 2007 alusta lukien rekisteröity yhtä tarkasti kuin aikaisemmin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että ammattitutkintostipendin edellytyksenä olevan työssä-

olohistorian laskenta muutetaan työeläkelain alaisiin ansioihin perustuvaksi. Vastaava muutos tehtiin aikuiskoulutustuesta annettuun lakiin, työttömyysturvalakiin ja vuorotteluvapaa-lakiin vuoden 2007 alusta lukien.

Ammattitutkintostipendi voidaan myöntää henkilölle, joka on suorittanut ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon näyttötutkintona. Stipendin saamisen edellytyksenä on, että henkilö on ollut suomalaisen työnantajan palveluksessa vähintään viisi vuotta. Yrittäjänä toimittua aikaa ei lasketa mukaan työhistoriaan, minkä vuoksi pelkästään yritystoimintaa harjoittanut henkilö tai yrittäjä, jolla ei ole riittävän pitkää työhistoriaa, ei voi saada ammattitutkintostipendiä. Vuosittain ammatillisen tutkinnon näyttötutkintona suorittaa joitakin tuhansia yrittäjiä.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on käsitellyt ammattitutkintostipendin myöntämisen edellytyksiä vuonna 2005 antamassaan mietinnössä (TyVM 5/2005 vp). Valiokunta on pitänyt tärkeänä myös yrittäjien kannustamista ammattitutkintojen hankkimiseen ja katsonut, että ammattitutkintostipendijärjestelmää kehitettäessä tulee selvittää mahdollisuudet laajentaa järjestelmää siten, että päätoimisena yrittäjänä toimiminen laskettaisiin mukaan stipendin myöntämisen edellytyksenä vaadittavaan työhistoriaan. Eduskunta hyväksyi asiaa koskevan lausuman 8.6.2005.

Mahdollisuuksia myöntää ammattitutkintostipendi myös päätoimisille yrittäjille on selvitetty 14.6.2007 asetetussa sosiaaliturvan uudistamiskomiteassa ja 17.8.2007 asetetussa opetusministeriön aikuiskoulutuksen kokonaisuudistusta valmistelevassa johtoryhmässä. Työryhmät eivät kuitenkaan ole tehneet asiaan liittyviä ehdotuksia. Parhaillaan yrittäjien ammattitutkintostipendiä käsitellään sosiaali- ja terveysministeriön 22.9.2008 asettamassa työryhmässä, jonka tehtävänä on selvittää yrittäjien sosiaaliturvajärjestelmän puutteita ja tehdä ehdotuksia niiden korjaamiseksi. Työryhmän toimikausi päättyy 31.5.2009.

Valiokunta pitää hyvänä, että ammattitutkintostipendijärjestelmän laajentamista selvitetään, ja korostaa, että huonon taloustilanteen, työelämässä tapahtuneiden muutosten ja yrittäjien määrän kasvun vuoksi on entistä tärkeämpää luoda myös yrittäjille mahdollisuuksia ja kannusteita ammatillisen osaamisen kehittämiseen. Valiokunta kiirehtii ammattitutkintostipendijärjestelmän laajentamista siten, että myös päätoimisena yrittäjänä toimiminen lasketaan mukaan stipendin edellytyksenä vaadittavaan työhistoriaan.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta valiokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 17 päivänä huhtikuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Arto Satonen /kok	Esa Lahtela /sd
vpj.	Jukka Gustafsson /sd	Jari Larikka /kok
jäs.	Susanna Haapoja /kesk	Markus Mustajärvi /vas
	Hannakaisa Heikkinen /kesk	Katja Taimela /sd
	Anna-Maja Henriksson /r	Jyrki Yrttiaho /vas
	Johanna Karimäki /vihr	vjäs. Krista Kiuru /sd
	Merja Kuusisto /sd	Juha Rehula /kesk.
	Merja Kyllönen /vas	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

neuvotteleva virkamies Marjaana
Kinnunen.